

Hra Gamebook

Interaktívna vzdelávacia hra o prírode, rozhodnutiach a zodpovednosti

O HRE:

V tomto interaktívnom gamebooku sa žiaci stanú správcami ovocného sadu, ktorý zdedili po svojom starom otcovi. Na každom kroku ich čakajú rozhodnutia – ako sa starať o sad, ako podporiť prírodu, ako reagovať na výzvy ako sucho, škodcovia či klimatické zmeny. Každé rozhodnutie ovplyvní ďalší vývoj príbehu – sad môže rozkvitnúť alebo upadnúť.

Hra vedie žiakov k premýšľaniu o udržateľnom hospodárení, biodiverzite a dôležitosti opelovačov, a zároveň podporuje schopnosť niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutia.

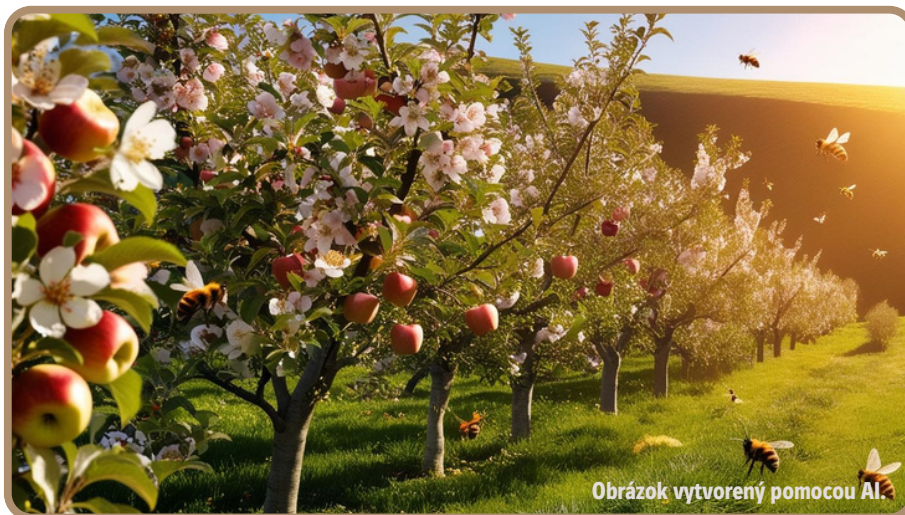
AKO HRATĚ:

- Žiaci čítajú úvodný príbeh a na každom stanovišti si vyberú jednu z možností (A–D).
- Každá možnosť ich zavedie na iné nasledujúce stanovište, čím sa príbeh vetví podľa ich rozhodnutí.
- Cieľom nie je len “vyhrať”, ale najmä pochopiť súvislosti medzi človekom a prírodou.

Gamebook prepája zážitkové učenie s reálnymi environmentálnymi témami a podporuje kritické myslenie, empatiu a tvorivé riešenia.

STANOVIŠTE 1 – Môj sad

Dedko ti odkázal krásny sad. Prvých pár rokov si sa oň staral podľa jeho rád: pestro, bez chémie, s úctou k prírode. Stromy kvitnú, plody dozrievajú. Medzi nimi poletujú včely, čmeliaci aj motýle. V hmyzom hoteli sa usadili samotárske včely.

A

Pokračuješ v starostlivosti ako doteraz.

Udržiavaš osvedčený prístup a prirodzenú rovnováhu v sade.

→ Chod' na stanovište 2, kde zistíš, ako sa tvojmu sadu darí ďalej.

B

Vysadíš ešte viac kvetov pre opeľovačov.

Kvety prilákajú viac opeľovačov a podporia úrodu.

→ Chod' na stanovište 3 a pozri sa, ako to v sade ožilo.

C

Založíš ďalší hmyzí hotel.

Vytváraš útočisko pre hmyz a podporuješ druhovú rozmanitosť.

→ Chod' na stanovište 4, kde uvidíš, koľko nového života v sade pribudlo.

D

Vysadíš ďalšie druhy ovocných stromov.

Viac druhov znamená väčšiu odolnosť a pestrosť úrody.

→ Chod' na stanovište 5, kde sa dozvieš, ako sad ožil vďaka novým stromom.

STANOVIŠTE 2 – Pestrý sad

Ďalší rok sa ti úroda naozaj podarila – vetvy sa ohýbajú pod ťarchou šťavnatých jablák, hrušiek a čerešní. Deti z okolia chodia na mušt, včelár ti nosí med a ty máš radosť, že sad naozaj žije.

A

Pripraviš informačné plagáty pre návštevníkov o včelách a čmeliakoch.
Zdieľaš svoje poznatky a zvyšuješ povedomie o prírode.

→ Chod' na stanovište 6, kam príde tvoj kamarát s vlastným názorom.

B

Založíš časť sadu iba s broskyňami.

SLEPÁ ULÍČKA:
Monokultúra prilákala vošky. Jeden druh rastlín láka konkrétnych škodcov. Bez prirodzených nepriateľov a bez pestrosti napadnú stromy vošky a úroda je zničená.

C

Rozšíriš sad o ďalšie ovocné druhy.
Zvýšiš druhovú rozmanitosť a odolnosť sadu.

→ Chod' na stanovište 5, kde sad obohatiš o nové stromy.

D

Vysadíš bylinky pod stromy, aby odpudzovali prípadných škodcov.
Podporíš prirodzenú ochranu rastlín a prilákaš užitočný hmyz.

→ Chod' na stanovište 6, kde zistíš, čo na to hovorí tvoj kamarát.

STANOVIŠTE 3 – Krása pre opeľovače

Vďaka kvetom je sad plný života – priťahujú opeľovače, ktoré zaisťujú bohatú úrodu. Včely, čmeliaky aj motýle tu nachádzajú domov a prírodná rovnováha funguje.

A

Pozveš školskú triedu na exkurziu do sadu.

Odovzdáš svoje skúsenosti a šíriš povedomie o prírode.

→ Chod' na stanovište 6, kde sa objaví nový hosť.

B

Máš radosť z toho, koľko hmyzu okolo seba vidíš a nadšene si začneš rôzne druhy zaznamenávať.

Učíš sa viac o prírode a lepšie rozumieš daniu v sade.

→ Chod' na stanovište 7, kde si spomenieš na rady dedka.

C

Chceš ešte viac podporiť opeľovačov, ktorými sa to v tvojom sade hemží, tak vyrobíš napájadlo pre hmyz.

Podporíš opeľovačov aj v suchých obdobiach.

→ Chod' na stanovište 8, kde sa objaví sused s odlišným názorom.

D

Rodičia majú obavy, že deti pri hraní v sade môžu dostať kliešte, a tak sa rozhodneš všetko pokosiť, aby boli v bezpečí.

SLEPÁ ULÍČKA:
Zničíš hniezda a úkryty užitočného hmyzu, sad chradne.

STANOVIŠTE 4 – Prírodný domov

V nasledujúcich rokoch sad ešte viac ožil. Hmyz tu našiel domov, úroda rastie, mušt je sladký, med vonia. Život v sade rozkvitá.

A

Hnevajú ťa všadeprítomné mravce. Nemôžeš si nikde v pokoji odložiť desiatu, aby sa na ňu hneď nevrhli, preto do sadu nasypeš chemické granule proti mravcom.

SLEPÁ ULÍČKA:
Granule zničia mravce, no poškodia aj iný užitočný hmyz a ďalšie bezstavovce – samotárske včely, larvy, dážďovky. Bez nich sa naruší rovnováha a sad začne chradnúť.

B

Vysadíš pod stromami nízke bobuľoviny – ríbezle alebo egreše.

Pridáš ďalšiu potravu a zvýšiš biodiverzitu.

→ Chod' na stanovište 6, kde ťa navštívi kamarát s návrhmi na zmeny.

C

Namiesto starého plechového plota vysadíš živý plot z kríkov.

Vytvoríš úkryt pre zvieratá aj ďalšie opeľovače.

→ Chod' na stanovište 7, kde sa vrátiš k spomienkam na dedka.

D

Po starej slivke zostal v rohu sadu peň. Namiesto toho, aby si ho odstránil, upraviš ho a necháš ako skrýš pre chrobáky a ďalší užitočný hmyz.

Podporíš užitočný hmyz a prirodzenú rovnováhu.

→ Chod' na stanovište 5, kde sa dozvieš, ako sad ďalej rastie.

STANOVIŠTE 5 – NOVÝ ŽIVOT V STAROM SADE

Vysadil si nové druhy ovocných stromov – marhule, mišpule, dule aj moruše. Sad je pestrejší ako kedykoľvek predtým.

A

Vysadíš k novým stromom kvety a bylinky.

Podporíš opelovačov a zlepíš pôdne podmienky.

B

Označíš nové stromy cedulkami.

Umožníš návštevníkom lepšie poznávať jednotlivé druhy.

C

Postrekuješ mladé stromčeky rastovým stimulátorom.

SLEPÁ ULÍČKA:
Chémia narušila rovnováhu, niektoré mladé stromy usychajú. Chemické látky podporujúce rast môžu byť prínosné, ale pri nesprávnom použití spôsobujú nevyrovnaný rast, slabé korene a stres u rastlín.

D

Vysadíš sprievodné kríky – liesku, muchovník alebo bazu

Zabezpečíš úkryt aj potravu ďalším živočíchom.

→ Chod' na stanovište 4, kde zistíš, ako sad rozkvitol ešte viac.

→ Chod' na stanovište 7, kde budeš ďalej sledovať premeny sadu.

→ Chod' na stanovište 8, kam príde sused s vlastným názorom.

STANOVIŠTE 6 – Prichádza kamarát

Prišiel tvoj kamarát a snaží sa ťa presvedčiť, že pozná zaručené triky, ako zabezpečiť, aby sad ešte viac prosperoval: chemické hnojivo, chemický postrek urýchľujúci rast, kosenie tráv úplne na krátko. Vraj je to rýchlejšie a lacnejšie.

A

Rozhodneš sa niečo z toho vyskúšať

Chceš zistiť, či to naozaj funguje.

→ Chod' na stanovište 9, kde uvidíš prvé dôsledky zmien.

B

Veríš mu a začneš konať podľa neho.

Dúfaš, že moderné postupy prinesú lepšie výsledky.

→ Chod' na stanovište 10, kde zistíš, čo sa zmenilo.

C

Presvedčíš ho, aby si sad prezrel a niečo sa naučil.

Veríš v prírodnú cestu a chceš ho inšpirovať.

→ Chod' na stanovište 7, kde si pripomenieš, prečo si začal.

D

Aby si sa vyhol konfliktu, rozhodneš sa sad posekať celý.

Ustúpiš tlaku, aj keď sám dobre vieš, že to nie je najlepšie.

→ Chod' na stanovište 10, kde uvidíš následky rozhodnutí.

STANOVIŠTE 7 – Spomienka na starého otca

Ďalšie roky sa začína počasie správať inak a úroda už nie je ako predtým. Spomínaš, ako dedko hovoril: „Sleduj prírodu, ona ti poradí.“ Sad kvitne, ale začína byť suchší. Túto jar naozaj veľmi nepršalo a ani v zime nebolo veľa snehu. Niektoré kvety usychajú a opadávajú. Opeľovačov ubúda a úroda klesá.

A

Vysadíš rastliny, ktoré zadržiavajú vlahu.

Pomôžeš udržať vodu v pôde a zlepšíš podmienky pre rastliny.

→ Chod' na stanovište 11, kde skúsiš sad zachrániť.

B

Založíš mokrad' a zachytávaš dažďovú vodu.

Zabezpečíš trvalý zdroj vlhky aj pre obdobie sucha.

→ Chod' na stanovište 12, kde ťa čaká nová výzva.

C

Poradíš sa s miestnym včelárom, prečo zrazu v sade ubudlo včiel.

Získaš rady, ako vrátiť opeľovače späť do sadu.

→ Chod' na stanovište 13, kde ti skúsený včelár poradí.

D

Neriešiš to.

SLEPÁ ULÍČKA:
Úroda mizne, sad vysychá.
Bez reakcie sa sucho zhoršuje. Stromy nemajú dostatok vlhky pre kvety ani plody. Strácaš celú úrodu.

STANOVIŠTE 8 – Prichádza sused

Sused si všimol, že tvoj sad vyzerá veľmi „divoko“, tráva je príliš vysoká a všade je veľa hmyzu. Hovorí, že najlepšie je všetko pokosiť a poriadne postriekať pesticídmi – chemickými látkami, ktoré ničia škodcov, ale často aj užitočný hmyz a ďalšie živé organizmy.

A

Urobíš to podľa neho.

Nechceš riešiť konflikt a dáš na jeho rady.

B

Urobíš kompromis – pokosíš časť trávniku a časť necháš.

Hľadáš rovnováhu medzi estetikou a prírodnou starostlivosťou.

C

Máš toho dosť. Stále by ti chcel niekto radiť, a tak sa prestaneš starať o sad úplne.

D

Povieš mu, že tvoj sad funguje dobre. Stojíš si za svojím prístupom k prírode.

→ Chod' na stanovište 10, kde zistíš, čo spôsobí zásah chémiou.

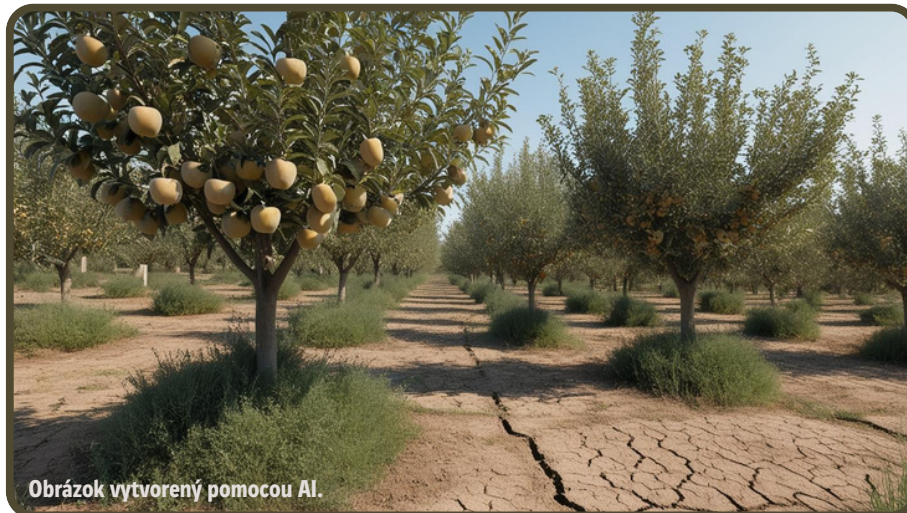
→ Chod' na stanovište 11, kde začneš s obnovou.

SLEPÁ ULIČKA:
Sad zarastá, úroda mizne. Bez starostlivosti sa sad mení na húštinu. Nemáš prístup k stromom, plody hnijú na konároch.

→ Chod' na stanovište 15, kde príroda znovu zasiahne.

STANOVIŠTE 9 – Prvá chyba

Po chemickom postreku zmizli motýle a čmeliaky. Stromy síce plodia, ale plody nevyzerajú lákavo. Úroda je menšia a suchšia.

A

Vymeniš výrobcov pesticídov a používaš ich viac. Snád' po čase začnú fungovať a všetko sa zlepší.

SLEPÁ ULÍČKA:
Sad chradne ďalej.
Ak nedôjde k zmene, miznú opelňovači, klesá úroda, naruša sa pôda.

B

Pokračuješ – snád' sa to zlepší. Dúfaš, že výsledok príde neskôr.

→ Chod' na stanovište 12, kde sa ukáže, či to funguje.

C

Pozveš späť včelára.
Hľadáš odbornú pomoc pre návrat rovnováhy.

→ Chod' na stanovište 13, kde sa opäť spojíš s prírodnou cestou.

D

Prestaneš s postrekom. Uvedomíš si, že príroda potrebuje čas a priestor.

→ Chod' na stanovište 11, kde sa pokúsiš o nápravu.

STANOVIŠTE 10 – Hlavne rýchlo

Sad vyzerá upravené, ale ticho je zlovestné. Žiadne bzučanie, vtáky zmizli.
Prichádza sucho.

A

Pokúsiš sa zväčšiť tieň pomocou altánkov a pridáš napájadlá.

Snažíš sa zmierniť dopady sucha a vrátiť život.

→ Chod' na stanovište 12, kde pokračuješ v boji o úrodu.

B

Zaleješ sad silným hnojivom.

Dúfaš, že silná výživa prinesie rýchle zlepšenie.

→ Chod' na stanovište 11, kde zistíš, ako sad reaguje.

C

Hnevá ťa, že sad nerodí ovocie a ani ti neprináša dobrý pocit ako predtým. Prestaneš sad navštevovať.

SLEPÁ ULÍČKA:
Všetko usychá.

D

Necháš prírodu, nech si poradí.

Vzdáš sa zásahov a čakáš, čo urobí čas.

→ Chod' na stanovište 14, kde uvidíš, čo sadu prinesie budúcnosť.

STANOVIŠTE 11 – Pokus o záchranu

Doteraz sa tvoje pokusy o záchranu sadu príliš nevydarili, ale vieš, že situácia sa sama nezlepší. Robíš prvé kroky na zlepšenie stavu sadu.

A

Vysadíš nové kvety a kríky.

Zlepšíš pôdu, prilákaš hmyz a obnovíš rovnováhu.

→ Chod' na stanovište 12, kde čelíš ďalším prírodným výzvam.

B

Poradíš sa s včelárom.

Získaš podporu pre návrat opeľovačov.

→ Chod' na stanovište 13, kde sa rozhodneš, čo ďalej.

C

Začneš písať denník o sade, kde zapisuješ svoje rôzne pokusy.

Sleduješ zmeny a učíš sa z vlastných skúseností.

→ Chod' na stanovište 17, kde sa obzrieš späť.

D

Už nemáš chuť nič riešiť.

SLEPÁ ULIČKA:
Sad pomaly umiera.

STANOVIŠTE 12 – Ovocie hnije na konároch

Prišli búrky, pri viacerých z nich padali aj krúpy, ktoré poškodili plody. Plody síce dozreli, ale kým ich stihneš zozbierať, začínajú hniť. Niektoré stromy majú plesne na listoch, iné prestávajú rásť.

A

Urobíš pod stromami priestor, aby prúdil vzduch.

Zlepšíš podmienky a zabrániš šíreniu plesní.

B

Necháš stromy, že si s tým poradia, napríklad aspoň časť úrody dozreje.

SLEPÁ ULÍČKA:

Bez zásahu sa pleseň šíri ďalej, choré vetvy ohrozujú a napádajú aj zdravé stromy.

C

Všetko postriekaš rôznymi postrekmi proti plesniam a hnilobám.

SLEPÁ ULÍČKA:

Zmiznú aj poslední opelovači. Chémia odstráni pleseň, ale aj opelovače. Bez nich nie je budúcnosť.

D

Zozbieraš zhnité ovocie a počkáš, či to ďalšie roky nebude lepšie.

Dúfaš v prirodzenú obnovu a lepšie podmienky.

→ Chod' na stanovište 13, kde hľadáš ďalšiu pomoc.

→ Chod' na stanovište 14, kde príde ďalšia skúška.

STANOVIŠTE 13 – Prírodná pomoc

Kontaktoval si svojho kamaráta včelára a spýtal sa ho na pár rád. Vďaka jeho radám sa niečo zlepšilo, ale vieš, že už nie si taký starostlivý ako predtým a na starostlivosť o sad nemáš toľko sily. Unavuje ťa nepredvídateľnosť počasia.

A

Povieš si, že to už stačí.

SLEPÁ ULÍČKA:
Vzdávaš sa.

B

Vysadíš kvety s rôznou dobou kvitnutia a obmedzíš chémiu.
Posilníš opeľovače a vrátiš sadu rovnováhu.

→ Choď na stanovište 14, kde zistíš, čo príroda chystá ďalej.

C

Nič nezmeníš a dúfaš, že sa situácia nebude opakovať.
Veríš, že sa situácia nebude opakovať.

→ Choď na stanovište 15, kde ťa opäť prekvapí počasie.

D

Priznáš si chyby a spíšeš ich.
Chceš sa z minulosti poučiť.

→ Choď na stanovište 17, kde zhodnotíš celú svoju cestu.

STANOVIŠTE 14 – Všetko sa mení

V priebehu nasledujúcich niekoľkých rokov prišli záplavy, sucho, mráz v máji. Už nevieš, čo čakať. Stromy sa prispôsobujú ťažko.

A

Odovzdáš sad mladším.

Uvedomíš si, že je čas odovzdať skúsenosti ďalej.

→ Chod' na stanovište 18, kde odovzdáš štafetu novej generácii.

B

Skúsiš sa opýtať kamarátov a známych, či majú s podobnými situáciami skúsenosti. Hľadáš inšpiráciu a nové nápady.

→ Chod' na stanovište 16, kde sa rozhodneš, čo ďalej.

C

Rozhodneš sa využiť všetky svoje doterajšie skúsenosti a vytvoríš komplexný plán pre budúce roky.

→ Chod' na stanovište 18, kde tvoja snaha priniesla ovocie.

D

Pokúsiš sa aspoň niečo zachrániť. Nechceš to vzdať, aj keď je to ťažké.

→ Chod' na stanovište 15, kde sad čelí ďalšej výzve.

STANOVIŠTE 15 – Mráz v zlej chvíli

Ďalší rok stromy zakvitli skoro. Vyzeralo to sľubne, lenže potom prišiel mráz. Kvety sčernali a opadali. Žiadna úroda nebude. Vtáky nemajú čo jesť a opeľovače sa sťahujú inam.

A

Vysadíš neskoré odrody.

Prispôbíš sad zmenám klímy.

→ Chod' na stanovište 14, kde ťa čakajú ďalšie výzvy.

B

Vytvoríš komplexný plán, ako sad prispôbiť novým a extrémnym podmienkam (výber odrôd, zadržiavanie vody, podpora hmyzu).

→ Chod' na stanovište 14, kde ťa čakajú ďalšie výzvy.

C

Necháš prírodu nech si poradí.

Spoliehaš sa na prirodzenú odolnosť stromov.

→ Chod' na stanovište 16, kde sa rozhodneš, čo ďalej.

D

Prestaneš sa snažiť.

SLEPÁ ULÍČKA:
Sad spustol a všetko zamrzlo.

STANOVIŠTE 16 – Na pokraji síl

Sad prežil mnohé, ale už ťa to vyčerpáva. Úroda je malá, hmyz je preč.

A

Odovzdáš sad niekomu, kto chce pokračovať.

Umožníš pokračovanie príbehu aj napriek vlastnej únave.

B

Spomínaš si na dedkovu múdrosť. Rozhodneš sa skúsiť to znova, poučený zo všetkých chýb, a zamerať sa len na obnovu života v sade.

C

Rozhodneš sa sad predať začínajúcemu mladému farmárovi.

Odovzdáš sad niekomu, kto do neho vloží novú energiu.

D

Ponúkneš pozemok miestnej škole.

Urobíš z neho miesto pre vzdelávanie a komunitu.

→ Chod' na stanovište 17, kde sad dostane nový smer.

→ Chod' na stanovište 18, kde sad znova rozkvitne.

→ Chod' na stanovište 18, kde sa začína nová kapitola.

→ Chod' na stanovište 18, kde sa sad mení na prírodné dedičstvo.

STANOVIŠTE 17 – Dedičstvo

Spísal si svoje skúsenosti, dobré aj zlé. Vieš, že sad už nie je ako predtým, ale môžeš ho niekomu odovzdať.

Obrázok vytvorený pomocou AI.

A

Všetko vyrúbeš a začneš stavať chatu, aby si ju mohol prenajímať.

B

Vytvoríš plán, ako sad zlepšiť, ale sám už na to nemáš silu.

Chceš, aby mal sad šancu aj po tebe.

C

Oslovíš miestnu komunitu a ponúkneš im, aby sa o sad starali spoločne.

Veríš v zdieľanú starostlivosť a zmysel pre spoločné miesto.

D

Nájdeš mladého nadšenca, ktorý chce pokračovať.

Odovzdávaš sad s dôverou novým rukám.

SLEPÁ ULÍČKA:
Sad skončí navždy.

→ Choď na stanovište 18, kde nájdeš pokračovateľa.

→ Choď na stanovište 18, kde sad získa nových majiteľov.

→ Choď na stanovište 18, kde sa začína nový príbeh.

STANOVIŠTE 18 – Odovzdanie ďalej

Stojíš v sade. Nie je dokonalý, ale kus cesty máš za sebou. Vieš, koľko práce, trpezlivosti a rozhodnutí za tým všetkým stojí. Počasie sa mení, roky sú iné ako predtým – a napriek tomu sad žije. Možno ho raz predáš niekomu mladšiemu alebo si ho necháš a budeš hľadať nové spôsoby, ako ho prispôbiť zmenám okolo. Chápeš, že klíma sa mení a učíš sa s tým pracovať. Nepremáhaš prírodu, ale hľadáš spoločnú rovnováhu.

Dôležité je jediné: sad má budúcnosť, pretože si mu ju dal.

**KONIEC PRÍBEHU.
ALEBO ZAČIATOK
NOVÉHO?**

Obrázok vytvorený pomocou AI.

Obrázok vytvorený pomocou AI.

Obrázok vytvorený pomocou AI.

Obrázok vytvorený pomocou AI.